

Tulevaisuuden kestävyysosaajat ja hankkeen välittömät ympäristövaikutukset

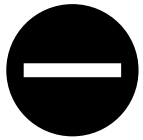
Erasmus+ yleissivistävälle koulutukselle
29.1.2026

Erasmus+
Muuttaa elämäsi – avartaa maailmaasi.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Tervetuloa webinaariin!

Noudatamme Opetushallituksen turvallisemman tilan periaatteita. Emme salli syrjintää, häirintää tai vihapuhetta ja puutumme siihen tarvittaessa.

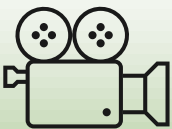
Pyydämme, että pidätte mikrofonit mykistettyinä esitysten ajan. Näin vältämme turhaa taustahälyä.

Osallistu keskusteluun. Esitä kysymys Teams-keskustelussa. Esittäjät vastaavat kysymyksiin suullisesti aikataulun salliessa tai Teams-keskustelussa.

Teamsin tulkkiagentti on sallittu. Kolmannen osapuolen botit ja tekoälyagentit (esim. Otter.ai, Fireflies.ai, Read.ai) poistetaan kokouksesta.

Webinaari tallennetaan. Tallenne jaetaan osallistujille ja se on julkisesti saatavilla kahden viikon ajan tapahtumasivulla.

Tänään ohjelmassa

- 14.30 – 14.50** **Katsaus ympäristö- ja ilmastokasvatuksen ajankohtaisiin asioihin**
Hanna Pohjonen, opetusneuvos (biologia ja maantiede), Opetushallitus
- 14.50 – 15.00** **Ympäristövastuullisuus Erasmus+ -hankkeissa**
Alma Smolander, Epale-asiantuntija, Opetushallitus
- 15.00 – 15.20** **Kokemustarina KA1-liikkuvuushankkeesta**
Krista Kindt-Sarojärvi, Helsingin luonnontiedelukio
- 15.20 – 15.40** **Kokemustarina KA2-kumppanuushankkeesta**
Sanna Salminen, Kauttuan koulu
- 15.40 – 16.00** **Kokemustarina KA2-kumppanuushankkeesta**
Katri Lehtinen, Turun kaupunki

Ympäristövastuullisuus Erasmus+ -hankkeissa

Erasmus+
Muuttaa elämäsi – avartaa maailmaasi.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

EU:n neuvoston suositus vihreää siirtymää ja kestäväää kehitystä koskevasta oppimisesta

- jäsenmaita kehoitetaan edistämään ja tukemaan politiikkoja ja ohjelmia, jotka koskevat vihreää siirtymää ja kestäväää kehitystä edistävää oppimista (EU:n neuvosto, 2022)
- erityistä huomiota pitäisi kiinnittää ekologiseen kestävyyteen, vaikka kaikki kestävyyden osa-alueet kietoutuvatkin yhteen
- kaikilla koulutusasteilla tulisi saada laadukasta, tasapuolista ja osallistavaa koulutusta kestävyydestä, ilmastonmuutoksesta, ympäristönsuojelusta ja luonnon monimuotoisuudesta
- vihreää siirtymää ja kestäväää kehitystä koskeva oppiminen tulisi asettaa yhdeksi koulutuspolitiikan ja -ohjelmien prioriteettialoista
- eurooppalainen kestävään kehityksen osaamiskehys GreenComp mainitaan hyödynnettävänä resurssina
- lujitetaan edelleen Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelman vihreää ulottuvuutta

Lähde:
[EUR-Lex](#) ja [EU-neuvoston tiedote](#)

Ympäristövastuullisuuden kirjaukset Erasmus+ -ohjelmassa

Erasmus+ ohjelmaopas:

- Erasmus+ -ohjelman avulla pystytään ratkaisevalla tavalla kehittämään ilmastonmuutokseen liittyviä **tietoja, taitoja ja asenteita**
- **vihreää siirtymää edistävän oppimisen** on oltava ensisijainen tavoite koulutuspolitiikassa ja -ohjelmissa
- tuetaan innovatiivisten käytäntöjen hyödyntämistä, jotta **oppijoista, henkilöstöstä ja nuorisotyöntekijöistä voidaan tehdä todellisia muutosta edistäviä toimijoita** (esimerkiksi luonnonvarojen säästäminen, energiankulutuksen ja jätteiden vähentäminen, hiilijalanjäljen pienentäminen ja kestävien ruoka- ja liikkuvuusvaihtoehtojen valitseminen)
- Koska Erasmus+ -ohjelmassa keskeistä on liikkuvuus, siinä olisi myös pyrittävä hiilineutraaliuteen edistämällä kestäviä liikennemuotoja ja ympäristön kannalta vastuullisempaa käyttäytymistä.
- organisaatioiden ja osallistujien olisi pyrittävä sisällyttämään **vihreät käytännöt kaikkiin hankkeisiin toimintaa suunnitellessaan**. Tämä kannustaa keskustelemaan ja oppimaan ympäristöasioista, pohtimaan paikallisia toimia ja löytämään vihreämpiä tapoja toteuttaa toimintaa.

Ohjelmaopas: Erasmus+ -ohjelman painopisteet

Lisätietoa: Erasmus+ Ympäristövastuullisuus

Kestävyysskriisi ja kansainvälinen yhteistyö

- Oman ympäristön tunteminen, arvostaminen ja suojeleminen tärkeää – ymmärrys kytkeytymisestä globaaliin luontojärjestelmään
- Globaali kestävyyskriisi ratkaistavissa vain kv-yhteistyöllä – kansainvälisyystaidot
- Kv-hankkeilla voidaan kehittää yksilön monia tärkeitä avaintaitoja
 - sitkeys, uteliaisuus, kielitaito, kyky hahmottaa maailmaa monipuolisesti ja työskennellä erilaisten ihmisten kanssa, aktiivisen toimijuuden kokemus, jne.
- Hankkeilla uudenlaisia näkökulmia ja ideoita opetuksen kestävyyskasvatuksen sekä organisaatioiden kestävämpien toimintatapojen kehittämiseen
 - esim. Erasmus+ -ohjelmasta rahoitus eli työväline näiden uudistusten kokeilemiseen ja vakiinnuttamiseen
- Hyvin suunniteltuna ja toteutettuna edesauttavat globaalin ympäristökriisin ratkaisujen etsimisessä ja edistämisessä
- Ei päälle liimattua - yhteneväistä opetussuunnitelmien tavoitteisiin

MUTTA: Miten torjua toiminnan aiheuttamat välittömät negatiiviset ympäristövaikutukset?

Kestävyysosaamisen edistäminen hankkeen tavoitteena

- Kompetenssit – osaamiset, jotka mahdollistavat kestävän elämäntavan
 - Ota avuksi GreenComp, kestävän kehityksen osaamiskehys
 - Esim. kestävyyskasvatus-/ ympäristökasvatussuunnitelman, tms. laatiminen / toimeenpano
- Oman organisaation kestävät käytännöt
 - ympäristövastuullisen toimintakulttuurin kehittäminen
 - ”ympäristövastuullisuusstrategian” laatiminen / toimeenpano (sis. organisaation omien ympäristövaikutusten vähentäminen, esim. toimitilojen energiaratkaisut, kasvisruoan tarjoamisen edistäminen, kierrätysratkaisut, työmatkat, jne.)
- Linkitys koulutuksen järjestäjän strategioihin, opetussuunnitelmiin, jne.

Webinaari: Kohti vihreää siirtymää – Erasmus+ -ohjelman mahdollisuudet ympäristövastuullisuuden edistämisessä - kts. [tallenne ja materiaalit](#)

- Helena Suomelan esitys kestävyyskasvatuksesta ja -osaamisesta kohdasta 1:20:00 eteenpäin

Hanketoiminnan ympäristövaikutuksien vähentäminen heti ja tulevaisuudessa

Vaikuttaminen hanketoiminnan **välittömiin** ilmasto- ja ympäristövaikutuksiin: vähennetään hanketoiminnan jalanjälkeä eli negatiivisia ympäristövaikutuksia

Vaikuttaminen **tulevaisuuden** ilmasto- ja ympäristövaikutuksiin: kestävämpien toimintatapojen kartoittaminen ja kestävämmiin toimiminen lisää kestävyystietoisuutta sekä kasvattaa taitoja valita ja toimia toisin myös tulevaisuudessa

Maata pitkin matkustamiseen kannustaminen Erasmus+ KA1 -hankkeissa

”Koska Erasmus+ -ohjelmassa keskeistä on liikkuvuus, siinä olisi myös pyrittävä hiilineutraaliuteen edistämällä kestäviä liikennemuotoja ja ympäristön kannalta vastuullisempaa käyttäytymistä.” (Erasmus+ -ohjelmaopas)

- Erillinen rahoitustyökalu = **Green Travel eli vihreän matkustamisen tuki**
 - Korotettu matkatuki
 - Enemmän matkapäiviä (yksilötuki)
- Vihreän matkustamisen määritelmä 2021-2025
 - ”Matkustaminen, jossa suurin osa matkasta tehdään vähäpäästöisillä kulkuneuvoilla, kuten linja-autolla, junalla, polkupyörällä tai kimppakyydillä.”
- Vihreän matkustamisen määritelmä 2026
 - ”Matkustaminen, jossa vähintään puolet edestakaisesta matkasta tehdään vähäpäästöisillä kulkuneuvoilla, kuten linja-autolla, junalla, polkupyörällä tai kimppakyydillä. Laivalla matkustamista pidetään vihreänä matkustamisena, jos se yhdistetään muilla vähäpäästöisillä kulkuneuvoilla matkustamiseen.”

Vihreä matkustaminen kestävyyskasvatuksen välineenä

- Ilmastokriisi ja lentomatkustamisesta aiheutuvat päästöt luovat ristiriidan, jossa usein toimimme toisin kuin opetamme. Valitsemalla matkustaa maata pitkin vähäpäästöisemmin, osoitamme sen olevan mahdollista ja muistamme oman vastuamme päästöjen aiheuttajina.
- Parhaimmillaan maata pitkin matkustaminen auttaa opettamaan kestävyYTEEN liittyviä arvoja ja asenteita, jotka auttavat vähentämään matkustamisen ilmastopäästöjä myös tulevaisuudessa. Matkan aikana on myös aikaa ja mahdollisuus esim. paneutua ikkunasta näkyvien maiden ja maisemien kestävyyskysymyksiin.

Ympäristövastuullisuus hankkeen toteutuksessa: konkreettiset paikat ympäristövaikutusten vähentämiseen

Ohjelmaopas: kestävät liikennemuodot, luonnonvarojen säästäminen, energiankulutuksen ja jätteiden vähentäminen, hiilijalanjäljen pienentäminen ja kestävien ruokavaihtoehtojen valitseminen

1. Matkusta viisaasti ja vihreästi

- Matkusta maata pitkin aina kun mahdollista. Jos lennät, ota suora lento ilman välilaskuja. Jatkolentojen sijaan jatka matkaa junalla tai bussilla.

2. Vähennä päästöjä myös ulkomailla ollessasi

- Majoituspaikan sijainti siten, että liikkuminen kohteessa kävellen tai julkisilla. Kierrätys.

3. Tee tapaamisista ja tapahtumista vihreämpiä pienillä valinnoilla

- Harkitse lyhyiden tapaamisten hyöty-päästö-suhdetta. Tapaamispaikka helposti julkisilla liikennevälineillä saavutettavissa olevalla sijainnilla. Kestävät valinnat ruokatarjoiluissa. Vältä jakotavaroita.

4. Hanki harkiten! Reduce, Reuse, Recycle eli vähennä, käytä uudelleen, kierrätä!

- Aina ensisijaisesti vähennä: kun hankit tavaraa, mieti ensin, onko hankinta ehdottoman tarpeellinen ja välttämätön. Jos todetaan tarpeelliseksi, huomioi käyttöikä ja valmistusmateriaalin loppukierrätettävyyys. Kysyntä luo tarjontaa – sekä kestävää että kestämatöntä.

5. Huomioi kestävät valinnat ruokatarjoiluissa

- Kasvisruoka, ruokahävikki, ei kertakäyttömateriaaleja tarjoilussa. Ilmastoystävällisempi ruoka on hieno mahdollisuus tutustua paikalliseen ruokakulttuuriin. Kansainvälisessä yhteistyössä paikallisuus merkitsee hyvin erilaisia ratkaisuja riippuen maasta.

6. Pienennä digipäästöjä

- Osta laite harkiten ja käytä sitä mahdollisimman pitkään. Muista huolto ja korjaus. Uusiokäyttö ja kierrätys. Pidä etäkokouksissa kamera päällä vain puhuessasi. Tallenna vain tarpeellinen. Sammuta laitteet, kun et niitä tarvitse. Ruutu aika. Kiinteä laajakaista.

Video YouTubeissa: https://youtu.be/c69d1DE8F_4

Linkkejä ja vinkkejä

- [Opetushallituksen Kestävä tulevaisuus -sivusto](#)
- [GreenComp ja kestävyysosaamisen tiekartta](#)
- Kohti vihreää siirtymää - Erasmus+ -ohjelman mahdollisuudet ympäristövastuullisuuden edistämisessä – webinaari (11.10.2022): [tallenne ja materiaalit](#)
- [Laaja-alainen osaaminen 2030-luvulla, OPH:n selvitys](#)
- [Kestävyysloikka – vaikuttavien ratkaisujen tietopankki](#)
- [Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda 2030](#)

Annathan palautetta webinaarista

- Suora linkki palautelomakkeeseen:
<https://tapahtumat.oph.fi/feedback/101H7PYx9BdBbDR>
- Tai QR-koodin kautta:

***"The greatest threat to
our planet is the belief
that someone else will
save it."***

Robert Swan

Kiitos!

Erasmus+ yleissivistävälle koulutukselle
[erasmus.yleissivistava \(@\) oph.fi](mailto:erasmus.yleissivistava (@) oph.fi)

Erasmus+
Muuttaa elämäsi – avartaa maailmaasi.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN